

పసుపు రైతుల పరిస్థితి దయానీయంగా తయారైంది. తొమ్మిది నెలలు కష్టపడి పండించిన పంటపై దుంపకుళ్లు దాడి చేసింది. కొమ్మ సాగే క్రమంలో తెగులు సాకడం కారణంగా దిగుబడి అమాంతం పడిపోయింది. ఇక మార్కెట్ కు వస్తే గిట్టు బాటు ధర కరువైంది. దీంతో పసుపు రైతాంగం అందోళన చెందుతున్నది. నిజామాబాద్ వ్యవసాయ మార్కెట్ కు వారం రోజులు నుంచి పసుపు రాక ప్రారంభం కాగా, ధర అంతంత మాత్రమే పలుకుతున్నది. ఓ వైపు ఉత్పత్తి తగ్గి, ఖర్చులు పెరిగి ఎనలేని భారం మోస్తున్న అన్నదాతలకు ప్రస్తుతం పలుకుతున్న ధర ఏమాత్రం గిట్టుబాటు కాదని వారు అందోళన చెందుతున్నారు. మరోవైపు పసుపుబోర్డు ఏర్పాటు చేశామంటూ గొప్పలు చెప్పుకుంటున్న నేతలపై పసుపు రైతుల వైపు కన్నెత్తి చూడడం లేదు. నిజామాబాద్, జగిత్యాల, నిర్మల్ జిల్లాల నుంచి పసుపు రైతులు తమ పంట ఉత్పత్తులను అమ్ముకునేందుకు వస్తున్నారు. కానీ అశించిన స్థాయిలో రేట్లు లేక ఉపాయపడుతున్నారు. గిట్టుబాటు ధర కోసం నిర్ణయం చేయలేక మధ్యవర్తులు ఇచ్చే ధరకే పంటను అమ్ముకుని తిరుగుముఖం పట్టాల్సిన దుస్థితి ఏర్పడింది. సంక్రాంతి రోజున హడావుడిగా పసుపుబోర్డు ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లుగా ప్రకటించి, గంటల వ్యవధిలోనే పైవేట్ హోటల్లో ప్రారంభోత్సవం చేసిన బీజేపీ ఎంపీ ధర్మపురి అర్జున్ ఇప్పుడు పక్కా లేకుండా పోయాడు. నిజామాబాద్ కేంద్రంగా ఏర్పాటు చేశామంటున్న పసుపుబోర్డు, ఆ సంస్థ వ్యర్థం వల్ల గంగారెడ్డి సైతం ఇంత పరికా పసుపు రైతుల దుస్థితిపై నోరు విప్పలేదు. మధ్యత ధర అంతంపై మాట్లాడలేదు.
నిజామాబాద్, ఫిబ్రవరి 2 (నమస్తే తెలంగాణ ప్రతినిధి)

ధాత్రికటాన్ పీఠం శివారులో అర్ధరాత్రి వేళ ట్రైల్లో తరలిస్తున్న మొరం

దుంపకుళ్లు.. ఆశలపై నీళ్లు

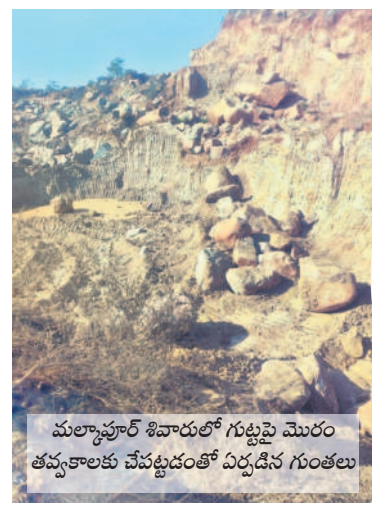
పడిపోయిన పసుపు దిగుబడి

దర్జాగా మొరం దండా

రూరల్ మండలంలో యథేచ్ఛగా తవ్వకాలు

- రోజురోజుకూ మాయమవుతున్న గుట్టలు
- ప్రభుత్వ ఆదాయానికి భారీగా గండి
- అధికార పార్టీ నేతల అండదండలతో అక్రమ రవాణా
- పట్టించుకోని మైనింగ్, రెవెన్యూ, పోలీసు అధికారులు

సారంగాపూర్, ఫిబ్రవరి 2: రూరల్ మండలంలో కొందరు అక్రమార్కులు ప్రకృతి సంపదను కొల్లొక్క దుతున్నారు. ఎలాంటి అనుమతులు లేకుండా అక్రమంగా మొరం దండా కొనసాగిస్తూ గుట్టలను మాయం చేస్తున్నారు. వీరి ధన దాహానికి గుట్టలు మాయమై మౌనంగా మారుతున్నాయి. అధికార పార్టీ నేతల అండదండలతో రాత్రివేళ తవ్వకాలు చేపడుతూ మొరం దండాను మూడు పువ్వులు, ఆరు కాయలుగా మార్చుకుంటున్నారు. రూరల్ మండలంలోని మల్కాపూర్(ప), మల్లారం ధాత్రికటాన్ పీఠం, గుండారం, సారంగాపూర్, శాస్త్రీ నగర్ శివారు ప్రాంతాల నుంచి కొన్ని నెలల క్రితం మద్యాహుం వేళ అక్రమంగా మొరం తరలించ

మల్కాపూర్ శివారులో గుట్టల మొరం తవ్వకాలకు చేపట్టడంతో ఏర్పడిన గుంతులు

మల్కాపూర్(ప) శివారులో అగని మొరం తవ్వకాలు
మల్కాపూర్(ప) గ్రామశివారులో మొరం తవ్వకాలను 45 రోజుల క్రితం వీడిన సభ్యులు అడ్డుకున్నారు. దీంతో కొన్ని రోజుల పాటు మొరం దండా నిలిచిపోయింది. అదే గ్రామానికి చెందిన కొందరు రూరల్ ఎమ్మెల్యే భూపతి రెడ్డిని కలిసి తమ గోడను విసిరిపెంచినట్లు విశ్వసనీయంగా తెలిసింది. ఎమ్మెల్యే నుంచి గ్రీన్ సిగ్నల్ లభించడంతో అర్ధరాత్రి 12 నుంచి తెల్లవారు జామున 5 గంటల వరకు అక్రమంగా మొరం తవ్వకాలు చేపడుతూ తరలిస్తున్నారు. దీంతో వీడిన సభ్యులు మొరం దండాను ఎమ్మెల్యే భూపతి రెడ్డి దృష్టికి తీసుకెళ్లారు. 'మీ ఊరు గుట్టల ఆభరణం అదిగిపోతుంది.. అవసరానికి మొరం తీసుకెళ్లుతారు. తీసుకెళ్లినప్పుడే అని ఖరాఖండిగా చెప్పడంతో వేసేమేరకే వీడిన సభ్యులు మిన్నకుండిపోయినట్లు గ్రామస్థుల ద్వారా తెలిసింది. కలెక్టర్ ప్రత్యేక చొరవ తీసుకుని మొరం అక్రమ రవాణాను నిలిపివేసేలా చర్యలు తీసుకోవాలని గ్రామస్థులు కోరుతున్నారు.

అక్రమ రవాణాపై ఎమ్మెల్యే హాసం!
అనిపిస్తే ఎన్నికల ప్రచార సమయంలో ప్రస్తుత రూరల్ ఎమ్మెల్యే భూపతి రెడ్డి మొరం తవ్వకాల విషయంలో బీఆర్ఎస్ నాయకులపై ఆరోపణలు చేశారు. గ్రామాల్లో ఉన్న గుట్టలను మాయం చేస్తున్నారని, తాను గెలిస్తే మొరం అక్రమ తవ్వకాలను అడ్డుకుంటామని స్పష్టం చేశారు. రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వం మారినా, ఇప్పుడు కాంగ్రెస్ నాయకులే వ్యాపారులుగా అవతారమెత్తి అక్రమంగా మొరం తవ్వకాలు చేపడుతుంటే ఎమ్మెల్యే భూపతి రెడ్డికి కనిపించడంలేదా అని మల్కాపూర్(ప), మల్లారం గ్రామస్థులు ప్రశ్నిస్తున్నారు. మొరం తవ్వకాలకు అడ్డుకట్ట వేస్తానని ఎమ్మెల్యే చెప్పిన మాటలు నీటి మాటలయ్యాయి. ఎమ్మెల్యే అండదండలతోనే కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు మొరం దండా వ్యాపారాన్ని జోరుగా నాగిస్తున్నారనే ఆరోపణలు ప్రజల నుంచి వెల్లువెత్తుతున్నాయి.

పసుపు బోర్డు
తీసుకోవాలని ఘనంగా చెప్పుకుంటున్న బీజేపీ.. రైతుల దుస్థితిపై నోరు మెదపడం లేదు. పసుపుబోర్డుతో ఎలాంటి మేలు కలగజేయని రైతాంగం ఘోషిస్తుంటే అటు వైపు కన్నెత్తి చూడడం లేదు. 9 నెలల పాటు పడిన కష్టమంతా తక్కువ ధరకే వ్యాపారులకు అప్పగిస్తున్న తరుణంలో రైతులు తెల్లముఖం వేయాలని దుస్థితి నెలకొన్నది. పసుపు సాగుతో పాటు ఈసారి దిగుబడి తగ్గి కష్టాల్లో ఉన్న అన్నదాతలకు అటు అంతగా ఉండాలని సమయంలో అటు ఎంపీ అర్జున్ కానీ, బీజేపీ కానీ, మరో వైపు పసుపుబోర్డు చైర్మన్ కానీ స్పందించడం లేదు. వ్యాపారానికి మార్కెట్ కు పసుపు రాక తక్కువగా ఉన్నప్పుడు ధర పెరగాలి. కానీ, తక్కువ ధరకే వ్యాపారులు కొనుగోళ్లు

చేయడం వెనుక ఉన్న మతలలు ఎవరికీ అంతు చిక్కడం లేదు. ప్రస్తుతం పసుపు పంట సాగు చేసే రైతులకు రెండో పంటను వెతుక్కోవడం కష్టమిది సామూహిక మారించి. పెరుగుతున్న ఖర్చులు, తగ్గితోనే దిగుబడి, చేతికి అందని గిట్టుబాటు ధరల నేపథ్యంలో పసుపు రైతులకు సైతం క్లింటాకు రూ.500 కొప్పును బోసనను తెలంగాణ ప్రభుత్వం వర్తింపజేయాలని రైతులంతా కోరుతున్నారు. తద్వారా సప్లై ఊటిలో నుంచి బయట పడేందుకు ఎంతో ఉపయుక్తం అవుతుందని అన్నదాతలు భావిస్తున్నారు. 2023 అనిపిస్తే కాంగ్రెస్ పార్టీ బహిరంగంగానే రూ.500 బోసనను పంటలకు ఇస్తామని చెప్పిన నేపథ్యంలో పసుపు రైతులంతా ఆశగా ఎదురు చూస్తున్నారు. రైతు ప్రభుత్వమంటూ గొప్పలు చెప్పుకునే కాంగ్రెస్ సర్కారు ఈ నిర్ణయాన్ని అమలు చేసి పెద్ద మనసు చాటుకోవాలని కర్షకులు కోరుతున్నారు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత సాగుకు కష్టాలు ఎదురవుతుండడంతో మరెన్ని ఇబ్బందులు తప్పడం లేదు. పెట్టుబడి సాయం కూడా అందజేయడంతో పసుపు సాగు చేసే రైతులంతా ప్రత్యామ్నాయ పంటల వైపునకు మళ్లుతున్నారు. ఎక్కడ మంది వరి పంట సాగు చేస్తున్నారు.

తగ్గిన దిగుబడి..

పసుపు పంట సాగు వారా శ్రమ, ఖర్చుతో కూడుకున్న వ్యవహారం. పంట కాలం తొమ్మిది నెలలు. ఎరువులు, రసాయనాలు కలిపి ఎకరాకు రూ.లక్ష స్పృరకు పైగా పెట్టుబడి పెట్టే పంట సాగు చేస్తున్నారు. తొమ్మిది నెలల పాటు కంటికి రెప్పలా కాపాడుకుంటున్న పంటకు దుంపకుళ్లు నోకింది. భారీగా దిగుబడి పన్నుపన్నులకు రైతుల ఆశలపై నీళ్లు చల్లింది. ఎకరాకు సగటున 90 క్వింటాళ్లు దిగుబడి రావాల్సి ఉండగా, ప్రస్తుతం 15-20 క్వింటాళ్లు మించడం లేదని కర్షకులు వాపోతున్నారు. ప్రస్తుత సాగు అంచనాల ప్రకారం సుమారు 10 లక్షల క్వింటాళ్లు పన్నే అవకాశముంది. కానీ, దుంపకుళ్లు కారణంగా 5-7 లక్షల క్వింటాళ్లు పన్నే అవకాశముందని భావిస్తున్నారు. పసుపు రాక తగ్గితే డిమాండ్ పెరిగి ధర పెరగాలి. కానీ, మార్కెట్లో రేట్లు అంతగా లేకపోవడంతో అన్నదాతలు అందోళనకు గురవుతున్నారు. నిజామాబాద్ మార్కెట్లో ప్రస్తుతం క్వింటాళ్లు రూ.9 వేల నుంచి రూ.11 వేల వరకు పలుకుతున్నది. ఈ ధరల వల్ల రైతులకు ఏమాత్రం ప్రయోజనం ఉండడం లేదు. లాభాల సంగతేమో కానీ నష్టాలు మాటగట్టుకుంటున్నారు. ఏటేటా సప్లై మిగులుకుండడంతో రైతుల పనులు సాగు తగ్గిస్తున్నారు. గతంలో జిల్లాలో 50 వేల ఎకరాల్లో సాగయ్యే పసుపు ప్రస్తుతం సీజన్లో 32 వేలకు పరిమితమైంది.

ఆరోగ్య యోగం

కామారెడ్డి జిల్లా కేంద్రంలో భారత స్వామి ట్రస్ట్ ఆధ్వర్యంలో యోగా శిబిరం కొనసాగుతున్నది. ఆదివారం రాం దేవ్ బాబా శిష్యుడు పరమార్చదేవ్ పట్టణవాసులతో యోగాసనాలు వేయించారు. ప్రతిరోజూ వ్యాయామం చేయాలని, సర్వ రోగాలు మన దరి చేరకుండా కాపాడుకుందని పేర్కొన్నారు.
- కామారెడ్డి, ఫిబ్రవరి 2

కూసుగోళ్లు..కాఫీ..

కామారెడ్డి, ఫిబ్రవరి 2: ఎమ్మెల్యే ఎన్నికల షెడ్యూల్ ప్రకటించడంతో ఎలక్షన్ కోడ్ అమల్లోకి వచ్చింది. దీంతో కామారెడ్డి జిల్లా కేంద్రంలోని రాజకీయ నాయకుల విగ్రహాలకు అధికారులు ముసుగు వేశారు. కానీ రైల్వే స్టేషన్ ఎదురుగా ఉన్న ఇందిరాగాంధీ విగ్రహానికి ముసుగు చేసినప్పటికీ, తలభాగం కనబడుతున్నది. దీంతో విగ్రహానికి సగం ముసుగు వేయడం ఎంపీని, డీసీపై అధికారులు స్పందించి ముసుగు పూర్తిగా వేయాలని స్థానికులు కోరుతున్నారు.

రూ.9 వేలు దేనికి సరిపోతది..
తొమ్మిది నెలలు కష్టపడి పసుపు పండిస్తున్నం. పంట తవ్వకం, ఉడక బెట్టి, పాలిష్ చేసి మార్కెట్ కు తెచ్చినం. ఈడికొస్తే ఏమున్నది. క్వింటాళ్లు రూ.9 వేలు ధర పలుకుతున్నది. ఈ రేట్లతో మాకు ఏం సరిపోతది. పంటకు పెట్టిన పెట్టుబడి కూడా చేతికి రాకపోతే మా పరిస్థితి ఏంది?
- గోపిదేవి రంగారెడ్డి, పసుపు రైతు, చౌదోపల్లి

పసుపుబోర్డుతో లాభమేదీ..?

పసుపుబోర్డు వచ్చిందంటున్నారు. మరీ ధర ఎందుకు పెరుగుతలేదు. పసుపు బోర్డు వస్తే మా పరిస్థితి మారాలే కదా? ఇంత తక్కువ ధరకు పంటను అమ్ముకోవడం ఇష్టం లేకున్నా తప్పని పరిస్థితిలో వ్యాపారులకు అప్పగిస్తున్నారు. ఇప్పుడున్న రేట్లతో రైతులకు నష్టాలే మిగులుతాయి. రైతుల గిట్టుబాటు కావాలంటే కనీస ధర రూ.15 వేలైనా ఉండాలి.
- ఏలూర జైవం, పసుపు రైతు, చౌదోపల్లి

సత్ఫలితాలిస్తున్న ఆపరేషన్ ముస్కాన్

బాల కార్మికులను గుర్తించిన అధికారులు (ఫ్రైల్)

- ఆరుగురు యజమానులపై కేసు నమోదు
- ఏడాదికి రెండుసార్లు ప్రత్యేక తనిఖీలు

కామారెడ్డి, ఫిబ్రవరి 2: జిల్లాలో తప్పిపోయిన చిన్నారులు, వీధి బాలలు, బాల కార్మికులు, భిక్షాటన చేస్తున్న చిన్నారులు, మానవ అక్రమ రవాణాకు గురైన చిన్నారుల జాడ కనిపెట్టడంపై చేపట్టిన ఆపరేషన్ స్పెర్ట్, ఆపరేషన్ ముస్కాన్ సత్ఫలితాలిస్తున్నాయి. ఈ కార్యక్రమాన్ని ఏడాదికి రెండుసార్లు నిర్వహిస్తామంటూ, పోలీస్, శిశు, విద్యా, బాల సంరక్షణ శాఖలు భాగస్వాములవుతున్నాయి. ఆపరేషన్ ముస్కాన్-11 కింద బాలలను వెట్టి నుంచి విముక్తి కల్పించే పాటు వారికి ఆకరణలను కల్పించేలా చర్యలు తీసుకోవడమే లక్ష్యంగా కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నారు. కామారెడ్డి జిల్లావ్యాప్తంగా ఆపరేషన్ ముస్కాన్ కింద జనవరిలో విస్తృత తనిఖీలు నిర్వహించారు. తనిఖీలో 54 మంది బాలకార్మికులకు విముక్తి కల్పించి వారి తల్లిదండ్రులకు అప్పగించారు. ఇతర రాష్ట్రాల బాలలను వారి ప్రాంతాలకు పంపించారు. ఎవరైనా బాలకార్మికులను పనిలో పెట్టుకుంటే 100,1098 బోల్ డ్రీ నంబర్లకు సమాచారం అందించాలని అధికారులు నూనొస్తున్నారు. బాల కార్మికులు, భిక్షాటన, వెట్టివారికి చేస్తున్న చిన్నారులను వారి తల్లిదండ్రులకు అప్పగించడం, అనాథలను అనాధాశ్రమాలకు పంపించడం, చదువుకు దూరమైన వారిని తిరిగి బడిలో చేర్చించి విద్యాబుద్ధులు నేర్పించడం వంటి కార్యక్రమాలను అమలుచేస్తున్నారు.

54 మంది బాలకార్మికుల గుర్తింపు
జిల్లాలో జనవరి 1వ తేదీ నుంచి 31 వరకు నిర్వహించిన ఆపరేషన్ ముస్కాన్ కార్యక్రమంలో 54 మంది బాలకార్మికులను గుర్తించారు. కామారెడ్డి, బాన్సువాడ, ఎల్లారెడ్డి డివిజన్ల వారీగా ఆయా శాఖల అధికారులతో కలిసి మూడు బృందాలుగా తనిఖీలు చేపట్టారు. 54 మంది బాల కార్మికులను ఆపరేషన్ ముస్కాన్ ద్వారా గుర్తించగా, ఇందులో 9 మంది బాలికులు, 45 మంది బాలలు విన బాలలను పాఠశాలలో చేర్పించడంతోపాటు వారి తల్లిదండ్రులకు అప్పగించారు. బాలలను పనిలో పెట్టుకున్న యజమానులకు బాలకార్మికుల చట్టం కింద రెండేండ్ల జైలుశిక్షతోపాటు జరిమానా విధిస్తున్నారు. బాలకార్మికులను గుర్తించే బాలల సంరక్షణ సమితికి అప్పగించేలా అధికారులు చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. ఇతర రాష్ట్రాలకు చెందిన పిల్లలను సంరక్షణ కేంద్రాలకు తరలిస్తున్నారు.

ఆరుగురు కేసులు నమోదు చేశాం..

జిల్లాలో బాల కార్మికులను పనిలో పెట్టుకున్న అరుగురిపై కేసులు నమోదు చేశాం. 54 మంది బాలకార్మికులకు విముక్తి కల్పించాం. ఆపరేషన్ ముస్కాన్ ద్వారా మూడు డివిజన్లలో తనిఖీలు చేపట్టాం. బాలలలో పనియేయించడం, పనిలో పెట్టుకోవడం చట్టరీత్యా నేరం. ఎక్కడాని బాల కార్మికులను దుశాసనాలు, హోటళ్లు, పరిశ్రమలు, సంస్థల్లో పెట్టుకుంటే 100 లేదా 1098 నం బర్లకు సమాచారం ఇవ్వాలి. బాలలను పనిలో పెట్టుకున్న యజమానులపై చర్యలు తీసుకుంటాం.
- సింధూభార్య, కామారెడ్డి ఎస్పీ